

Доля наших полонених.

Серед останніх подій нашого громадського життя, що одібрала до нашу увагу, вочереді непомітно одбувається повертання до України з Австро-Угорщини та Німеччини наших полонених.

Страждники повертають до дому. Потомлені і некалічені на душі і тілі прагнуть позбутися своїх страждань. Всі воли йдуть до батьківщини, як до землі обітованої, де так чи інакше виринуть їх доля і де одні з них, одужавши і спочивши стануть цілком чи по часті дращовдатими членами громади, а другі знайдуть собі довічний притулок і пилькування.

Рух полонених почався ще 26-го квітня і відбувається по плану виробленому військовим санітарною управою.

Отпускають нам в першу чергу хворих і покалічених. Ще 5 днів один потяг (600 чел.) прибуває з Австро-Угорщини і щоденно в Німеччині. Полонені прибувають з заборону до наших погрузочних пунктів: Повурск, Гогоби, Радивалов, Лавіці, Підволочиськ.

З відділів в санітарних потягах прямують до евакуаційних пунктів, від них до Києва на розспреділовий пункт, з відділів йдуть вже до шпиталів. Вільше менш здужали і недожидать до Києва, а по дорозі покидають потяги і самотькою претують до дому. Трапляється, що окремі гурти таких полонених попадають до Києва піхотом і свідчать по вулицях, шугаючи притулку і прохаючи хліба.

Зовнішній вигляд усіх полонених взагалі дуже вражає. Бліді, худі, брудні і обдерті. Доводиться дуже часто чути серед полонених нарікання на громадську до них байдужість, що мало по дорозі їх годують, що дьво без потреби на кордоні тримають.

Серед хворих багато сухотних. Де які ще в дорозі помирають.

Так, нарікання ці мають підставу, бо як не громадянство, то наші державні інституції, а за ними і наші земельні і городські органи повинні були притотуватись до цієї останньої дії світової трагедії, що звелась війною.

А тут лише заходи робляться і то не вводи. Оскільки нам відомо ці заходи робляться з боку наших земств, котрі тільки єдині при державній допомозі можуть стати в пригоді нашим хворим полоненим. А сих хворих буде чи мало, беручи на увагу, що загальна кількість наших полонених Австро-Угорщини і Німеччини сягає 700000, в Туреччині їх буде 150000, серед них божевільних буде до 2000, значно більше сухотних, ще більше взагалі хворих, а за ними і покалічених.

Усім цим людям держава повинна дати якийсь ратунок і раду дати і цим виконати перед ними свій моральний, а ще більш державний обов'язок.

Між хорими знайдеться багато та-

ких, що долічавши і підічавши, їх можна зробити здатними до праці і таким чином увикнути у будучні опікування ними. Менше знайдеться таких, що доведеться намістити їх у всілякі школи рудемств, знайдуться і такі, що доведеться їх намістити до благодієнь.

Щоб взагалі провести до життя цей план оздоровлення полонених хорих, потрібна велика праця з боку як громадськи, так і державних інституцій, а ще більше гремей.

Потрібно буде утворити самоторі, патронажі, поширити, а то й на ново утворити оргодичні, механо-світло-електро-терапевтичні інститути, школи ремств, і т. н.

Час іде, літня, найбільш відповідна для лікування багатьох хорих пора минає.

Наше громадянство повинно заворушитись, преса заговорити, наші озви—городів і земств скоріше приступити до праці в справі допомоги нашим хворим полоненим. Але наше громадянство, яке завше боліло душею за своїх воликів, не дождаючи початку праці в цім напрямку наших земських організацій, повинно озватись і подати першу допомогу нашим хворим полоненим. Вони, стомлені поном і здорожені, потребують доброї страви, а сухотні крім того і чистого повітря. Наші шпиталі і того і другого їм не можуть дати. Про те, яким способом подати нашим хворим полоненим першу допомогу хай само громадянство зговориться.

Лікарь М. Іванецкий.

В міністерствах.

В справі відкриття учительських семінарій та інститутів.

Народний Міністр Освіти розіслав до Губерніальних і повітових Земств та Міських дум такого об'язка: До Міністерства Освіти де-які Земства звертаються з проханням про відкриття учительських інститутів та семінарій. Через те, що вся майбутня школа на Україні перш за все буде залежати від того, який буде учитель, Міністерство Освіти надає великої ваги в будівництві цієї школи ролі учительських шкіл. Але нормальний стан освіти хай тоді буде забезпечений, коли підготовлять учителів в семінаріях та інститутах (уде сто-ати на відповідному рівні сучасної педагогіки. Такі умови що до підготовки учителів вимагають, аби були: 1) відповідні помешкання для інститутів, семінарій та зразкових шкіл при них і 2) мінімум 5 дес. землі, щоб трудовий принцип навчання про-водився не тільки в теорії, але і на практиці. Крім того Міністерство Освіти не забуває також умови Української Держави що до грошового стану, який також відбивається на всьому життю школи; маючи на увазі і такі умови, Міністерство Освіти

покладає надію на те, що місцеві самоврядування, які забажають відкрити ту чи іншу учительську школу, разом з тим даватимуть і гарантію, що половина чи третина щорічних видатків на школу місцево самоврядування прийме на себе.

Без цих трьох умов до підписання грошового становища в Державній Скарбниці Міністерство Освіти не вважає можливим задовольнити ті прохання місцевих самоврядувань, які не будуть відповідати вищезазначеним вимогам Міністерства.

Новий Товариш Міністра Освіти.

П. гетьман сповістив Міністерство Освіти, що він затвердив на посаді в. о. товариша міністра проректора і професора Харківського політехнічного інституту Івана Адамевича Кривоного, змішавши його на попередніх посадах.

В справі асигновки кредитів шкільним інспекціям.

Народний міністр освіти, вважаючи на те, що вчителі і інші служачі в школах не одержували в цьому році належної їм додаткової плати, а прожити на основну платю тепер не можуть, звернувся до ради міністрів просити дозволити відкрити для народного міністерства освіти до затвердження фінансового обранку в рахунок снітного асигнування нижчепозазначані кредити: 1) для хлоп'ячих гімназій і реальних шкіл закон 10 травня 1912 р. по § 7 ст. 8 літера „А“ (п'ятирічні додатки) — 900.000 карб., літера „В“ (ріжниця між штатами 1871 р. і 1912 р.) — 200.000 карб., літера „Г“ (кватирні гроші) — 60.000 карб., літера „Д“ (господарські видатки) — 55.000 карб., літера „Е“ (паралельні класи) 500.000 карб. 2) для дівочих гімназій закон 3-го липня 1916 р. по § 7 ст. 11 (п'ятирічні додатки) — 700.000 карб. і 3) для всіх шкільних інституцій і організацій по законам 18 березня 1915 р., 22 жовтня 1916 р. і 5 серпня 1917 р. — допомогу на корожечу — 2.800.000 карб. а всього 5.215.000 карб.

Вд редакції.

Через учорашню катастрофу з артилерійським складом, робота в друкарні була на деякий час перервана; інформація та телеграми доходили несправно, тому подробиці про катастрофу не могли попасти до сьогоднішнього числа і будуть подані завтра.

У Києві.

Национальний український з'їзд. Серед українських політичних партій виникла думка скликати всеукраїнський національний з'їзд на вразок національного конгресу у квітні минулого року. Такий з'їзд вважають потрібним для підрахунку національ-

них сил та прийняти спільних дій всього національного фронту лозунгі.

Замучений большевином. Наша каторга дістала назад свою картку, яку вчора послав поштою (з проханням депозитити і карб.) на таку адресу:

Воселі Терни. Катеринославської губ. верхньодніпровського повіту. Земське страхове агентство Ю. І. Ковалюку.

Картка прийшла назад в такому справку:

„Вергавсь за смертю адресата, — Ю. І. Ковалюк замучений большевиком в березні“. (Шідня).

Що це таке? Від часу перенесення на вулицях Києва появились багато осіб, які носять погони і відзнаки бунтної російської армії. Частина з них носить навіть шаблі та револьвери. Замітно, що українська влада, так і німі не звертають на це уваги.

Хоча Військовий міністр і видав наказ, яким забороняється особам, не належним до української та астроякімоцької армії — носити військові відзнаки (а тим більше зброю!) — але видно, що за виконання цього наказу ніхто не слідить, бо жовіра теперішньої української армії оддають навіть військову честь удокоронаним бунтним російським офіцерам.

Що це таке? Чи наказ немає сили, чи це може формування „ової“ армії.

„Робітнича газета“ сьогодні не вийшла через те, що частина робітничих-складачів газети хвора від грипу, які втворювались в друкарні Кульженко підчас змішування красок для печатання грошей, де-які ж з робітників не явилась тому, що мешкають на Печерську, Звірниць і в загалі в районі катастрофи.

У „Дніпровськ“ 1 червня н. ст. в помешканні інструкторського відділу дніпровського союзу сложившихся вчорашнього засідання організації бюро по скликанню першого всеукраїнського інструкторського з'їзду: на засіданні ухвалено проект улаштування на час з'їзду вистави матеріалів, зразків та засобів по ревізійно-інструкторських та культурно-просвітних питаннях.

Вісті з краю.

В лубенській повіті. Маеток бунт. маршаль Гудим-Демковича смалено (поле села Бурюки).

В кривавих боях під с. Денисівкою біля 19 селян, поранено 40 і арештовано 22. Повстанці розійшлись по лісах. Часта перейшла в золотонішський повіт.

Нучугура-Кучеренко. Полтавська „Провіта“ влаштувала вечір дум і пісень з участю кобзаря Кучугури-Кучеренка. Найкраще кобзарем були вчорашні: „Дума про смерть Богдана Хмельницького“, „Та не журь мене моя мати“, „Доле моя, доле“, та „Ніси про Морозенка“.

Офіційне повідомлення правительства.

Вчора 6 червня, о 10 год. 10 хвилин ранку з боку Звірниць, де лежать склади вибухових матеріалів та військового знаряддя, почувся сильний вибух.

Очевидно, причиною перших вибухів були ракети, які самі собою зайнялися в протехнічних майстернях. Скоро через детонацію стався кілька дальших вибухів на сусідніх складах. Від набоба та головоного, які розлітались на всі боки, виникли пожежари.

Негаймо на місце вибуху прибули всі власті. Загрозою місцевість обступили військові частини і державна варта; вжито всіх заходів, щоб забезпечити грабункам та крадіжкам Швидка допомога і санітарні відділи звязано працюють; виклигано всі пожежари частини.

Місце пожежі відвідав у супроводі голови ради міністрів п. гетьман і особисто давав вказівки.

Недобрі люди поширюють усю неправдиві чуття, які можуть викликати неспокій серед мирної людности.

О П О В І Щ А Є Т Ь С Я :

- 1) Небезпеки від отруйних газів нема і відповідні чуття не мають під собою жадного ґрунту;
2) прокурор судової палати видав розпорядження негаймо розпочати попереднє слідство;
3) вжито всіх заходів для охорони громадського ладу та спокою, і замах на порушення їх буде припинено всіма заходами, які є в розпорядженні правительства;
4) п. гетьман хоругув раді міністрів асигнувати 500 тисяч карбованців на першу допомогу потерпілим.

На з'їзді „Родительських організацій“.

Через те, що організатори всеукраїнського з'їзду „Родительських організацій“ не майшли потрібним чи не заохотили, щоб на цьому з'їзді були представники і від українських шкіл і або зовсім не запросили на нього батьківські комітети цих шкіл, або запросили дуже пізно, учорашня вранці на районному засіданні була оголошена така заява батьків українців:

„Від імени батьків українських середніх шкіл м. Києва і тих українських гімназій, які своїх делегатів до Києва прислали, складаємо привіт з'їзду представників батьківських комітетів російських середніх шкіл на Україні, але разом з тим заявляємо, що позаяк відомості про цей з'їзд, подавались в пресі несправно, так що трудно було з'ясувати, що це власне за з'їзд і який його національний склад, а також ж, що українські батьківські комітети не були в свій

До ліквідації українського православно-церковного руху.

Нечуваний ще в світі національний кризис, який переживаємо нині ми, що з безодні політичного небуття ративо і несподівано, піднеслися до верховин української по назві, і московської по суті, самостійної державности, цей кризис не міг не позначитися і на нашій молодій рухові церковній, збивши його з природного шляху, та поставивши перед ним грізне залягання, про саме право на незалежне буття.

Не маючи культурного підмурку ми взяли були вершити склепіння нашої республіки і невблаганна дійсність наочно доказала нам всю безглуздість нашої методи, те саме сталося і в справі церковній: не маючи церкви, ми захватилися боротьбою за її автокефалію, і, як тільки це відчули наші вороги, вони зразу ж розпергаляся, і, спочатку устами найпроникливішого з них Харківського Антонія, а далі і Київського Никодима, стали цілком глузувати з глибокої трагедії нашої національної душі; від класичного „Дет в штунду“, п. Храповицького ми дожилися до не менш запальної поради „правдоного“ архієрея нашим соборам, плануючи свої келені, яко мога швидше вертатися до дому, бо однаково, мовляв, над провалом собору ніхто платати не буде, і це після того, коли сам єпископат підняв постанову про відновлення з 10 травня соборної сесії. Я вже

не казати про ті знущання чисто фізичного характеру, яких цими днями довелось зазнати нашим соборникам взагалі. Захоплени інсепірковою „свого“ єпархіального „собору“ „владики“ не подбали навіть про помешкання для доручених Господом Богом їхньому пастирському піклуванню, дітей дому українського, що сповнені жагою правди збіглися з усіх кінців батьківщини до своєї святої столиці. Ляде снами на голій підлозі, в передпоках митрополитанського дому, навіть просто в подвір'ю святої Софії, але все це не стрі-вожило апостольського серця наших митрофорних земліків і чужинців, що з холодним спокоєм витховавитних первосвященників провадять своє хитро обмірковане діло. Але, ось відбулася нарада єпископату з заступниками державної влади, котра єспасібі її, згляпнулася над соборниками — п'асербаками, і взяла природні інтереси їхні під свою охорону... чудова нарада, з міністром в ролі справжнього Христового апостола, і єпископами в ролі московско-царських єнодальних оберпрокурорів. Я ніколи не забуду цих поних невмиглого жаху хвилни. Промовляє священник Длугопольський, палко, майже кризь сльози, він малює страхітну картину церковного роспаду на Поділлі: кожний день відуення собору, говорить він, несе нам нечистилині духовні втрати... Брак православних душпасирів веде за собою перемогу унії та католицтва... Уніяється духовенство вже їдять по краю, хресити, вичнає, ховає і навіть розлаз бідної родючої землі... Коли не збереться навіть і 10 червня собор, то

справа пропаде, бо косовиця та живна не пустять селянина з дому, а без селян... який же-ж то буде собор?... Але марно збірає всі могутні сили свого глибокого чуття та надзвичайної красномовности й отець Шпрасевський, холодно-мертвою байдужістю віє від владичних відповідей, що тяжким камінням замість жадаемого хліба падають в згомолніні серця соборники. Пресвященний Пахомій, так той і Духа святого не пошкодував вплутати... Коли на Москві, г ворить він, єпископи ухвалили одсунути собор, то певне це сталося по заступленню Духа Святого... і слухаючи це ставало соромом за нещадність цього лицемрства, бо деж Дух святой був тоді, коли у Києві московські архієрей підписували разом з цілим, патріархом благословенням, всеукраїнським собором як раз суперечку ухвалу? Чи може нашим владикам: дуалісти?... Навіть якийсь архимандрит, великорос з походження, що випадково завтрав на цю історичну нараду, не видержав, і блискуче довініши всю некалічність архієрейського узурпаторства соборної влади, назвав поведінку єпископату: одичавим муромом і ковтаням верблюдів. Повна благанія та цире-християнської краси промова пана міністра ієновдань лишилась також гласом вопіючого в пустині. Перед спокую довести до краю хитро задуманий план ліквідації українського православно-церковного руху в очах єпископату меркло все: і інтереси народу, і церкви, і навіть самої Христової правди, і тому всяка архієрейська відповідь була позбавлена справжнього змісту, нагадуючи собою міль

дзеняцію і кімвол бряцаючий невважаючи навіть на мудре каноничне обґрунтування. І так, пора ліквідації, що опанувала нині все наше життя не обм нула і церкви проголошені в першому ж числі новонародженого „Голоса чорносоптенного Києва“ принадли перепективи „Откриваючихся возможности“ інтензифікують працю національно чужого нам єпископату, і коли хто з ласкавих читачів прагадає собі мої попередні статті, той напевне згодиться тепер з мого давнього обачінств. Справдилось все: соборноправність знищено, з Антонія харківського починаючи, єпископи відішли будуть призначатися синодом, а Никодим київський зараз же після описаної наради видав наказ про перевибори членів всеукраїнського собору по київській єпархії. Самий термін скликання собору одсунено до 20 червня, а це рівнозначне тому, що з огляду на збіг свят та наближення польових работ він зовсім не збереться. І робиться все це тільки для того, аби витрати час потрібний для метрополиту Антонію для помезного переїзду з Харькова до Києва, бо цей, безсеребряник і постник“ у всякій помп дуже кохався. Ну а коли він приде до Києва, то справа піде вже багато легше. Більшість єпархіальних з'їздів, зібраних по геніальному рецептові київського, винесе постанови про бажаність для української церкви „деараривна єдиненія з Москвою“ або кудої автономії. Наші ж соборники з відомих уже нам причин з'ячаться не зможуть, і „сво високопреосвященства“ матимуть змогу, на запитання про автокефалію, урочисто відповісти старому мос-

ковською приказно-царською фразою „аі не просят“, але преваленний владика будуть великодушні, і незважаючи на це самі вироблять і подарують нам автономію, таку автономію, якої ми не зможемо здихатися вже по вік. Відбудовуючи свою церкву, будівничі нашої допустилися ще одної, і то ґрунтовної, помилки: вони унезго з'язували і звязують її не з національністю, а з державністю, і в цьому власне полягає відсутність в церкві тій самотрелатості, бо завжди їй доводиться пристосовуватися до скороминучих, в наші дні, форм політичного життя, щоразу залобігаччи ласки новонародженої влади, та несамохіть піддаючи свої високі інтереси, та святі завдання дрібномо високосві байдужої до етики державности.

Однак яка ж рада на далі? А рада надати така, що сьогодні треба порвати і то рішуче і невблаганно го вєрним огляданням на Москву, доволі вже вона має дурила, та й з каноничного боку у неї самої стоїть справа так, що бодай би й не знати того, тому втрати тут для нас не буде аж ніякісонької. Ми, поки нашого церковного руху ще не ліквідовано в край, повинні негаймо звязатися до реальної оборончої праці, до будови своєї власної православно-народної церкви, яка тільки одна може дати добру одсіч уніям і першого і з третього Риму, що зазіхають нині на наш царівний злето-бластийний край. Практичні до рад давано мною в цій справі вже досить, лишавється перевести її тільки в життя.

Павло Мазохевич.

час, або й зовсім повідомлені про з'їзд, а бат'яки шлім з навчанням на російській мові не можуть представ...

Нова сила.

(Кам'янецький з'їзд хліборобів).

Кам'янецький повітовий з'їзд хліборобів скликався гаслом від широкого вола селянства. Але ж про цей з'їзд знали пані і підпанки, а також селянські думачі і то тільки якоїсь особливої категорії.

Щоб ніхто не знав, родська міліція. Щоб ніхто не знав, і коли скликається зібрання, то тільки за півгодини перед відкриттям засідання було замовлено помешкання.

Не—Хлібороб.

Після совітів.

(З Донського краю).

В дощескому краю большевцька хвиля лишила ті самі наслідки, як і скрізь—рубу, розчарувала в масах, сільну реакцію.

Таке лишається враження не тільки з усього того, що можна було почути на землях України, але й скрізь по різних частини Дніщини.

Місце так саме тепер на ринках не заводять продається вільно по 1 карб. 70 коп.—2 карб. за фунт; маєле 5 карб. фунт, черв'я молоко 1 карб. 40 коп.—2 карб.

Сахарна хвороба.

Багато говорили, а також не менше того писали, про те, що на думку промисловців на Україні треба звернути велику увагу, бо це єсть одна із важливіших паростків державної промисловості.

Вечером, коли було зовсім інше політичне становище, адміністрація сахарного заводу повила переговори з селянами з приводу посіву буряків і селяне охоче взились за посів буряка, навіть не договорюючись за ціну.

Г. Віддубний.

Завойовання міста Рівного.

Ще в 1917 році, коли революційна хвиля прибула п. Андре бігти із Рівного через городи, скакати через варшави і спочати лиш у Житомирі, місцеві черносотенці, ковавшись по своїх кутках, потішали книжкою одного другого так: „Чей, не плач, Мартине Степановичу, ще він нас завоює!“

Без голови і військо гине.

І так ми ждали жвавої і продуктивної праці. Ми ждали відповідей на настільки запитання, які як рій комач налітали до воєних центрів (кавітових, губернських і т. ін.).

Такий робом населення зустрінуло як сніг п. Андре і із собою, де він прослухав мові і казання місцевого пан-отця на тему: „тверда влада“, ринув він розібрати справи з відчуженням і ревізєю народної управи, ліквідацією земельної управи, звичайно, обігати в дорослому клубі по репету Щедрина.

Та звісно.—Та й як не кланяться ось сам розміркуюте. 16-го травня 1918 р. на ім'я В... повітового земельного комітету від в. о. міністра земельних справ Соколовського одержана телеграма від 5 травня ц. р. за № 1556/634. таког змісту.

Хочь земельні комітети скасовані, але служачі, котрі не належать до складу президіума земельних управ, коли схочуть можуть залишитися на своїх місцях до момента прийомки—передачі діл другому органу земельного устрою, який вслід за сим буде відіструюватися.

І. Сніжний.

За кордоном.

Хто оддав Румунія Бесарабію? Президент румунських міністрів Маргільман,— пише „Діло“—говорача про анексію Бесарабію сказав, що цей край позисано не в Кишеневі, тільки на мирових переговорах в Букарешті, Маргільман запевняв, що без підпорты Австро-Угорщини і Німеччини Румунія не збатила б о три міліони людей і 45000 квадратних кілометрів.

Пам'яті „Кузьми“ (А. Ляхощького).

Високоповажний пане редактор! Не одмовте дати місце да сторінках Вашого шановного часопису цьому моему листові. Незадво в часописах було подано сумну звістку про смерть одного з найстаріших українських емігрантів, Антона Мухайловича Ляхощького („Кузьми“). Однн з найближчих приятелів і найгарячіших прахильників Драгоманова, що діяв з ним довгі роки усі трітійоці емігрантського життя, цей сировий прахильник, який власними руками надрукував багато творів Драгоманова, майже до останніх днів свого життя не відходив від другарського стола. Думаю, що наше громадянство відчує свій обов'язок, яке перед пам'яттю небіжчика, так і перед його родиною. Для того, щоб в новий мірі виконати той обов'язок, може, потрібні якісь більш або менш складні заходи,—і првід в цих заходах повинна взяти на себе, на мою

Вісти з Харківщини. ХАРЬКІВ, 5. Повітові земства починають видавати газети. Відчинився військовий український суд. Припиземо на два тижні газету „Воина“. Оштрафовано на 3000 карб. газ. „Наш Юг“.

ТЕЛЕГРАМИ.

Вісти з Харківщини.

ХАРЬКІВ, 5. Повітові земства починають видавати газети. Відчинився військовий український суд. Припиземо на два тижні газету „Воина“. Оштрафовано на 3000 карб. газ. „Наш Юг“.

Харків, 6. Міністерство харчування телеграфувало продовольчій раді, що вивозити крам з Харькова заборонено.

Гомель, 6. Ограбовано родину Фрадких у селі Халушчині; забрано 96.000 карбованців миколаївськими грішми.

Житомир, 5. Губернатора Андре наказав одпросити з відбіранням у селян зброї шукати та відбирати апарати до виробу спирту в присутності адцинних урядовців.

Похорон большевцьких жертв. ЛУГАНСЬК, 5. Урочисто доховано 24 офіцерів, замордованих та розстріляних большевцькими.

За кордоном.

Пам'яті „Кузьми“ (А. Ляхощького).

Хто оддав Румунія Бесарабію? Президент румунських міністрів Маргільман,— пише „Діло“—говорача про анексію Бесарабію сказав, що цей край позисано не в Кишеневі, тільки на мирових переговорах в Букарешті, Маргільман запевняв, що без підпорты Австро-Угорщини і Німеччини Румунія не збатила б о три міліони людей і 45000 квадратних кілометрів.

думку, наша преса, але громадянство повинно допомогти негайно родинам небіжчика, яка залишилася на чужині без жадних засобів для життя, як свідчать про те звістка, що надійшла од з Швейцарії.

Сподіваюсь, що редакція неодмінно організує збір та знайти спосіб переслати зібрані кошти родинам як найкорше, а наше громадянство щедро відгукнется на цей заклик.

Прикладаю тут свою частку — 20 карб.

З щирою пошаною до Вас
О. Коваленко.

Р. С. Другі українські часописи прошу передрукувати цього листа.

Лист до редакції.

Високоповажний Пане Редакторе! Щиро просимо не одмовитись умістити на сторінках Вашої газети слідуюче:

29-го травня п. р. о 10 год. ранку з Луцьківської в'язниці звільнено 36 членів другого всеукраїнського селянського з'їзду, заарештованих 10 травня п. р.

З наказу німецького суду доведено до відома арештованих, що слідча комісія не найшовши про заарештованих членів жадних обвинувачень, припиняє про них всяке слідство і випускає їх на волю.

Разом з тим було об'явлено, що на будуче селянські з'їзди можна скликати, але поможного разу з дозволу німецької комендантури.

Всі випущені на волю члени другого всеукраїнського селянського з'їзду висловлюють щиро-сердечну подяку центральному комітету партії соціал-федералістів, редакції "Нової Ради", п. Петлюри і всім хто посприяв і безпосередньо, прямо і одверто в тяжкий час, стоючи на ґрунті права і справедливості, дав про їх долю.

Від заарештованих "політичних" Луцьківців, які ще перебувають там, передаємо щиро подяку вищевказаним організаціям і особам за заходи в справі їх визволення з проханнями подбати про прискорення слідства і суду в їх справі, бо вони майже всі довший час сидять без всяких обвинувачень, в той час, коли страждає поря на місцях — в громаді, сем'ї та хазяїв — потреби їхньої праці.

З сердечною пошаною уповноважені від вищевказаних членів 2 в. с. з.

С. Д. Банлаженко.
Явтух Шпілер.

Література, наука.

Видавництво "Гасло". В одній з останніх книжок "Книгаря" за минулий рік було оповіщено, що в недалекі часи має вийти в світ книжка Іо. Федорчука "Верингора", переспіва, уривок поеми Ю. Словацького-Беньковський. Через те, що автора цієї книжки в січні тяжко поранено більшевиками і він іще й досі лікується в шпиталю, книжка до цього часу не могла вийти. Є надія, що при кінці липня можна буде притовнити до друку.

Дописи.

СТАРА-ЗБУРІВНА (на Таврії). У червні 1917 р. в нашому селі заходами нашої місцевої молоді був заснований просвітній гурток.

Потреба в цьому гуртку і в єдинанні молоді давно виникала, але конкретного здійснення цієї потреби за старих часів неможна було зробити.

Гурток цей спочатку свого заснування не мав відповідно мети керівників і за браком культурних сил не міг нічим себе виявити. Нарешті в серпні комітет гуртка запрохав культурні сили нашого села. З великою охотою згодився взяти участь в цьому гуртку наш місцевий односельчанин студент Мохорт.

Заходами х. Мохорта був вироблений новий статут і затверджено загальними зборами, сібрано новий комітет головою котрого став Мохорт. Діяльність гуртка з цього часу распочалася лекціями. У вересні влаштована була лекція д. Герачевського на тему: "Поети народники (Некрасов, Кольцов, Некрасин і Шевченко) і їх любов до рідного краю". Згодом головою гуртка д. Мохортом влаштовані були дві лекції на тему: "Т. Шевченко, його життя і діяльність, любов Шевченка до рідного краю і неволя в його творч." На лекціях брав участь хор гуртка під орудою д. Журмана. Цим хором були виконаві декілька пісень в творів Шевченка. Крім хора членами гуртка д. д. П. Шведовою і Штененком предоложимо-вані були твори Шевченка. Лекції ці

мали великий успіх серед селянства. Не обмежуючись лекціями і бажаючи зробити виставу на Різдво комітет гуртка поклав собі заснувати театральну комісію.

Театральна комісія під орудою голови гуртка распочала свою діяльність. Заходами голови був скомпонуванний маленький гурток артистів-аматорів із місцевої селянської молоді, котрий і приступив під керівництво голови до постановки п'єси. На третій день Різдва і на другий день Нового року відбулася вистава комедії Грінченка "Нахмарико". Виконали артисти комедію досить вдало, не зважаючи на те, що всі артисти разом з режисером вперше вступали на сцену. Обидві вистави не могли вмістити бажаних побажань артистів свого рідного села. Події на Україні більшевизм не припинили діяльність гуртка і на жаль, ні на чийому виставі була виконана комедія Д. Марковича "Не зрозуміли". Вистава мала великий успіх серед нашого селянства. Досить гарно була замальована декорація місцевим селянином П. Степенком. Виконали артисти п'єсу дуже гарно, гр артисти задовольняли навіть тих глядачів, котрі багато бачили п'єсу у професійних театрах. Особливо гарно виконали ролі свої: Мохорт — Богун, Штененко — Конопленка, Красновид — Івана, Швец — Верезу, Жолобова — Ожасу і Соколова — Галку. Комедія ця йшла два дні під ряд. Бажаючих побачити п'єсу було стільки, що наша місцева земська школа не могла всіх вмістити.

Заходами комітету гуртка заснована бібліотека при помешканні гуртка, передплачено газети і відкрито читальню при бібліотеці. Обрано також бібліотечну комісію і викроблено статут бібліотеки. Нажаль почувається великий брак культурних сил в цьому гуртку. Місцеві учителі не зв'язно з яких причин не хотять брати участі в діяльності гуртка, не зважаючи на те, що де-кого гурток запрошував. Приходиться всю працю нести одній культурній силі — голові гуртка. Широке поле діяльності є, але не стає діячів. Нажаль наша місцева демократична корпорація учителів, зовсім ігнорує гурток, коли, навпаки, вона повинна б підтримувати його та ширити і своєю діяльністю сінти серед селянства особливо серед нашої молоді культуру й просвітлю.

Мик. Л.

БОГОДУХІВ (на Харківщині). Притихло життя. Заснули люди... Правду кажучи, то великої цікавості до політичних питань та до розв'язання їх і рапін тут не було — я кажу про селянську людина — але все ж таки, в місті, як у повітові, були в свій час і виконавчий комітет громадських організацій, і рада роб. та салдатських депутатів окремо і рада роб. та салдатських депутатів окремо, а потім, коли на Харківщині заходили "совіти", ці ради об'єдналися і взяли всю владу в свої руки. Були при цій об'єднаній раді і комісари по всяких справах і при всяких установах. Були й ревізії і контрбуції; знімалося питання і про розпуск земського та городского самоуправлянь. Було, одним словом, все, як і скрізь, де була більшовицька влада. І як подумавши, що все те робилося ніби то згідно з бажаннями населення, бо ради були все ж таки виборні організації, то можна було б дивуватись тому, що зараз населення майже ніяк не одгукнується на події політичного порядку останніх днів. Та тільки пригадавши собі, що широкі маси населення і тоді не дуже ціланилися громадськими та політичними питаннями, бо мало ще тямали в них, а за них і їхніми вистами клопоталися поодинокі свідоміші серед них особи, — скажеш, що й зараз відбувається теж саме, що й тоді було. Ці маси і тоді, і тепер, не розбіраються в тому, що сталося. В них глибоко закорінилася думка, що порядкування державою — це не їхня справа. Десь там, хтось робить оті перевороты, а вони цікавляться ними тільки в той спосіб, буде їм від цього краще, чи гірше. І хоч буде уряд, то стане після якогось перевороту, гарним для ширших мас народу, то не будуть його активно підтримувати, і хоч буде він для них доганим, то нічого не робитимуть для того, щоб його замінити кращим. "Ми, кажуть, в цих справах самі нічого не розуміємо, а вірити на слово не знаємо кому. Тай не маю та справа, хай розумніші про те клопочуться". І цікавляться селянин більше тим, яка ціна на базарі на хліб та на скотину — вілнн ціна, не тверда, — какається з усіх сил продати те збіжжя, як що воно єсть у нього, як можна дереша, та пильнує того, щоб ніхто ні в які рази не ревізував того його добра. Тепер саме селянин безперестану поглядає на небо, чи не буде дощу,

якого не було з самого початку весни, а що робиться десь там, коло громадських та державних справ, його мало турбує. Його мало турбує, а поодинокі свідоміші серед нього, що рапін скрізь за нього клопоталися, потімилася уже, не маючи від його піддержки, і теж мляво протестують проти того місцевого режиму, який у нас зараз заводиться. Інтелігенція ця теж поглядає на центр,

А поки що, то контраст між тим, що було і зараз єсть, величезний. Повітовим староство у нас, людина, що була колись близько до союзу русского народу, а помішак у нього ще краший. Обидва були земські начальники та мирові судді часів Столипина. Начальником міліції — бувший помішак справника, а сам бувший справник, — видно більше скромний, — примостився тільки діловодом в управлінні міліції. Земського зібрання вже не можна скликати просто, а треба перше добре поморочити голову в цій справі перед паном староством. Над діяльністю земської управи має бути переведена урядовими контрольною палати ревізія. З ревізуваного в свій час радою депутатів і переданого змету дворянського будинку, той же староста без всяких розмов виникнує "Просвіту" і земську книжкову комору, хоч цей будинок і по цей час стоїть порожнім. Миколаївщиною дуже залахо. Про українізацію державних і громадських установ, звичайно, забули. Староста української мови не знає і, само собою розуміється, що й не хоче знати, а місцева неукраїнська і здекаціонізована українська інтелігенція, яка в ж після ектярської революції зв'язалася визнати на Україні владу Центральної Ради, та й то тільки, як одно з двох не минутих зол менше, і собі не хоче допускати, щоб Українська Держава, як національна, мала якісь певні національні приваги, і скрізь домагаться прав державної мови тільки для російської, а українську мову стараються оганбити. Після рішучих заходів коло українізації державного життя правительств Центральної Ради, вона була зв'язалася за вивчення української мови, а тепер зв'язнула. Звичайно, можна ручитись за те, що коли б тільки в Росії, чи Великоросії, чи що воно там тепер єсть на місці бувшої Росії, був не більшовицький режим, що дався їм тут добре в знаки, то вони б і зараз з усіх сил тягли до "єдиної неділкі"!

Хара терим покавизом настроїв місцевої людності було останнє, спілку скликане земське зібрання, але про це крутим разом.

М. СКВИРА. 20 травня вчорі зв'язався в Сквиру А. Ласкін, (чи Доський) генерального штабу полковник враз з своїм помішником А. Ульяновим, бувшим, кажуть, і справником. Першого дня їхня праця зазначилася усуненням повітового начальника міліції Івана Медиського, людина характерно чесну, національно свідому. Доказом його чесноти, хай послужать зложені ним повітовій народкій управі на просвітні цілі, проіпановані йому хабарі. Другий день діяльності, настановленої влади зазначилася арештом члена повітової народньої управи і голови т-ва "Просвіта" Михайла Росинського, старого, витатного, ще за часів російського царю, громадського робітника, який за більшовицькою панування брав активну участь у боротьбі за долю України і Артема Гайдуса, голову антиміської волостної народньої управи, бувшого члена Центральної Ради. Хто далі на листі проскрібованих, — положе завтра.

У владі стали порух старости та його помічника бувший пристап м-жа Володарук сив. пов., тепер помішником отамана міліції Ігнатов, з участю новими "назирателями" поставленими бувши поліцейські надзирателі Феоський і Мировнов. Змість української урядової, впроваджені бувшим начальником міліції Медиським, який свого часу був вворадував курс української мови для міліціонерів, — зволілись урядованні на мові російській, а повітовий староста навіть вимагає, щоб всі до нього зверталися по російськи.

Виче загадані міри прийняються для затвердження самостійності України, чи "єдиної неділкі"?

Редактор Андрій Ніковський.

Оголошення.

△ Всеукраїнська спілка лікарів. У п'ятницю 7 червня в помешканні українського клубу, Пушкиска 1, о 7 годині вечора відбудуться засідання спілки.

Програм засідання:

- I. Доклад комісії по скликанню другого всеукр. з'їзду лікарів.
- II. Каса взаємної допомоги.
- III. Утворення амбулаторії на Лук'янівці.
- IV. Біжучі справи.

△ Нарда лекторів. В п'ятницю 7 червня, о 6 годині вечора, в кабінеті директора департаменту нижчої освіти відбудуться нарада лекторів, що читатимуть лекції на курсах для вчителів середніх та вищих початкових шкіл.

△ Просять обов'язково прийти на нараду д. д. Голошевича, Дугу, Степенко, Дурдубовського, Антоновича, Добровольського, Степенського, Мірку, Шербанівського та Муанченка і всіх тих, кого безпосередньо запрошено на не.

△ На курсах української мови працює та складаються ділових паперів, улаштований спілку вчителів українців м. Києва, в суботу 8 червня починається навчання для другої групи. Всіх, хто записався прохают прийти о 6 годині вечора в помешкання курсів (Володимирська № 6). Запис на групи, котрі будуть відкриті в різних районах м. Києва продовжується в помешканні курсів від 6 до 8 год. вечора щодня крім свят. Там же дається пояснення що до умови.

△ Збори комісії по улаштуванню курсів української мови спілки вчителів українців м. Києва відбудуться в суботу 8 червня о 6 год. вечора в помешканні курсів (Волод. № 6).

△ Кому подавати прохання на учительські посади. 1. Учителів середніх шкіл і інспекторів вищих початкових шкіл привагача комисариат по справах київської шкільної округи (Вибіков. № 14, прийом з 14/2 годнів).

2. Учителів вищих початкових шкіл привагача київський губерний комисар по народній освіті (Гоголівська 7, кв. 20 у дворі, прийом з 2—3).

3. Учителів початкових шкіл привагача шкільній ради при повітових земських управах по привагачності. (Адреса київської повітової земської управи — Рейтерська 37).

4. Учителів народних шкіл м. Києва привагача "Комітет до народному освітанню" (Публічна бібліотека, Олександров. ул. біля купецького саду), із кандидатів, яких виставляють національні учительські спілки по привагачності.

△ Рада правничого товариства сповіщає, що 10 червня о 7 годині вечора в помешканні апеляційного суду відбудуться загальні збори. Порядком дня: 1) обрання нових членів, 2) реформа генерального та апеляційного судів, 3) біжучі справи.

△ В "українських робітничих клубі" на Лук'янівці в п'ятницю 7 червня відбудуться лекція Т. Гермаїза на тему: "Українська народя революція в 17 в". Поч. о 7 г. веч. вхід вільний.

В "Українським робітничим клубі" відкрито курси українізнавства викладає проводиться що-дня од 7 до 9 г. веч. запис слухачів ще приймається од 7 г. веч.

△ Конференція середшкільних самосвітних організацій, яку київський "Осередок" постановив улаштувати 28 і 29 травня (старого стилю) не відбудуться із-за незалежних від ініціаторів причин.

△ Збори гол. ком. соці.-д. Сьогодні о 7 год. веч. (Інститутська 22) відбудуться збори головного комітету партії с.-ф.

△ Т-во заложни з ртвнн війни. У п'ятницю 7-го червня о 6 год. вечора відбудуться засідання комітету українського т-ва заложни жертвам війни бивш. Юга Росії в помешканні українського клубу на Прорійній вул. на розі Пушкиска.

△ Група петроградців — бивших членів українських організацій прохає прийти

на збори всіх ініціативних членів бувшої петроградської волості для створення зв'язку і скликання ширших зборів. Збори відбудуться в помешканні т-ва "Вєрингора" (Фундукліва, ч. 19) о 6 год. веч. в четвр 6 червня с. р.

Оповіді.

Д-р Соцін хрон. гринер, шаєкр, офіде (606-914). Пр. 9-11 і 4-8. В. Житомр. 26. 15—0959—11

Київська міська управа Оповідчає, що в присутності її відст. цього року о 12 год. для остані торги на адачу в оренту рундука в усадьбі Троїцького Народного Дому. Коштів можна бачити в концесіонному відділі міської управи у всі присутні дні від 10 год. го 2 год. дня. 2—808—1

Українська книгарня Т-во "Друнарь"
Київ, Хрещатик ч. 50.
НОВА КНИГА:
Ол. Шульгин, Політика ціна 1 карб. 50 к.
Вийшла з друку й продається по всіх українських книгарнях. 5—809—2

В книгарнях продаються нові книжки
М. ШАПОВАЛА
1) Листки з лісу. Вскізи ц. 1 кар. 50 к.
2) Лісова справа на Україні ц. 1 карб.
(Зміст: лісова політика рос. уряду. Скільки у нас лісу? Основи лісової реформи в зв'язку з земельною. Громадське лісоводство і лісоуправління. Лісова політика на Україні. економічні підстави лісов. господарства і инш.). 3—0697—2

Олександрійська повітова земська управа на Катеринославщині приглашає на посади:

1. Завідуючого відділом народної освіти з вищою освітою і досить сталим педагогічним стажем. Платня на рік. 6000 карб.
2. Шкільних інспекторів з вищою освітою і досить сталим практичним стажем, а з інституційною освітою, — з великим педагогічним досвідом
Платня на рік 3600 карб.
Добавка на дорожнечу 1440
Квартирня допомога 600
 5640
3. Діловодів в виконавче бюро шкільного комітету і в відділі позашкільної освіти, теж з педагогічним досвідом
Платня на рік 900 карб.
Добавка на дорожнечу 1350
Квартирня допомога 300
 2550

КУРСИ

НАВЧАННЯ НА ПИЛУЧИХ МАШИНАХ
В першокласній школі, учать писати на маш. ріжк. сист. Навчання та переліс ведеться також і на УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. Зголосуватись можна щоденно окрім неділя від 9 до 8 годнів.
Ф. ФЛЕЙШМАН і А. КИРЖИЕР
В. Володимирська 41 магаз. "Видо" 8—806—1

Нові помешкання
з 1, 2, 3, 4, 5, 8 кімнат в осередку міста продаються. Зверт: Іршківська, № 3-а, помеш. 7, щоденно 9—12 год. дня. 3—0700—1

В. Дубровський. УКРАЇНСЬКО-МОСКОВСЬКИЙ СЛОВНИК

Нове шпесте видання на гарному японському папері, в обмеженій кількості. Ціна з палятуркою 16 глянень Склад видання: Київ, Володимирська 16, "Робітничя Книгарня". 3—0705—1

Видавництво Книгарні Є. ЧЕРЕПОВСЬКОГО
Київ, Фундукліва уліця, № 4.

Випустило на продаж:
Граматка, Українськй буквар з малюнками. Склад Норець (Т. Лубенця). Видання пяте, поправлене, ч. 60 к.
Читання Перша книжка після граматки. Т. Хуторного (Т. Лубенця). Видання пяте, з малюнками П. 2 карб.
Читання. Друга після граматки книжка до читання (І. Каакі, П. Пісні, П. Душ, ІV. Семья, V. Рід, VI. Тромада VII. Рідний Край, VIII. Наука) Зложена по методу виховального читання. Т. Лубенця. 3 53 малюнками ч. 4 карб.
Граматика української мови, ч. 1 та II. Основи українського правопису. З 1 та 2 року навчання в народніх школах та для підготовчого класу шкіль середніх. 3 малюнками. Прив.-доп. І. Огієнко. Київ, 1918 р. Ціна 1 ч. 70к., 2-ї і 1 р 80 к.
Українська Граматика. Курс для середньої школи. Приват-доцента І Огієнко (друкується).
Історія України. Оповідання з історії України від найдавніших до нових часів, з вступним словом про Всевітню історію, з портретами, історичними картами й малюнками. Написав Гр. Коваленко Видання четвєрте, ціна 2 карб. 50 к.
Небо і земля. Оповідання про небо та землю і про світлові фізичні сили. Гр. Коваленка (друкується).
Анатомія, фізіологія, гігієна. Короткй курс для середніх і вищих початкових шкіл. Гр. Коваленка (друкується).
Молитовни мовою українською і церковно-славянською. Переклав і пояснення склад Архипископ Олександр. Доктор церковної історії, ч. 60 к.
Українська культура. Коротка історія культурного життя Українського народу. Курє, читаний в Українськй Народнім Університеті. 3 малюнками українських культурних діячів, прив.-доп. І. Огієнко. К. 1918 р. 272 стр. Ц. 5 карб. на велоп. папері ч. 7 карб.
Українська мова. Вібліографічний показник літератури до вивчення нашої мови. Порядком студентам, вчителям і всім тим, хто бажає найкраще вивчитись української мови, прив.-доп. І. Огієнко. К. 1918 р. ціна 1 р. 50 к.
Українська граматика. Для практичного изучення українського язика професора Грунського. П. 2 р.
Курсь українською язика. Посібє для студентів, учителів і учащихь старш. клас. серед. учбов. зав. прив.-доп. І. Огієнко. П. 4 р.
Російсько-український словник. В. Н. Сильченко. Під редакцією прив.-доп. І. Огієнко. (друкується).
Три українські пісні для народніх хорів: І. Гімн. II. Заповіт. III. Наша дума наша пісня. Муанка П. Демунського. Ц. 40 коп.
Замовлення і гроші просять надсилати за адресою: Книгарням, зємствам і просятам робиться звичка. 3—814—1

Друк. акц. т-ва "Петр Барський у Вільні", Хрещатик № 40.